

Μιράντα Ξαφά στο bankingnews: Τα 25 δισ. που επένδυσε το Δημόσιο στις τράπεζες χάθηκαν με ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ

01/12/2015

Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δεν είναι ικανή συνθήκη για την άρση των capital controls αναφέρει η κ Ξαφά

«Τα 25 δισ. ευρώ που επένδυσε το Ελληνικό Δημόσιο στις τέσσερις συστημικές τράπεζες το 2013 σήμερα έχουν απαξιωθεί κυρίως με ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ», τονίζει σε συνέντευξή της στο bankingnews.gr, η οικονομολόγος, πρώην στέλεχος του ΔΝΤ και ερευνήτρια του Center for International Governance Innovation (CIGI), Μιράντα Ξαφά.

Επισημαίνει δε πως «το κλείσιμο των τραπεζών τον Ιούλιο και τα capital controls ήταν η χαριστική βολή που οδήγησε στη νέα ανακεφαλαιοποίηση ύψους 14,4δισ. ευρώ».

Ως το μεγαλύτερο «φάουλ» της κυβέρνησης του Αλέξη Τσίπρα, η κυρία Ξαφά χαρακτηρίζει «το ναυάγιο των διαπραγματεύσεων ήταν απόλυτα προβλέψιμο, καθώς η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ υπερέτιμωσε την διαπραγματευτική της θέση και υποτίμησε το μέγεθος του κινδύνου να βρεθούμε εκτός Ευρωζώνης».

Η ίδια εκτιμά πως θα υπάρξει αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, «υπό την προϋπόθεση να ολοκληρωθεί επιτυχώς η πρώτη αξιολόγηση του προγράμματος», όπως λέει χαρακτηριστικά, ενώ κρίνει ότι «η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δεν είναι ικανή συνθήκη για την άρση των capital controls».

Διαβάστε ολόκληρη τη συνέντευξη της Μιράντας Ξαφά στο bankingnews.gr:

- Οι Έλληνες στράφηκαν στον Αλέξη Τσίπρα μετά από 5 χρόνια σκληρής λιτότητας, και σήμερα, πολλοί από τους ψηφοφόρους του, τον κατηγορούν για ανεφάρμοστες υποσχέσεις. Θεωρείτε ότι οι Έλληνες είναι διατεθειμένοι να δεχτούν και άλλα μέτρα λιτότητας ή προβλέπετε έναν νέο γύρο πολιτικής αβεβαιότητας και οικονομικής αστάθειας;

Μοράντα Ξαφά: Οι ψηφοφόροι επανεξέλεξαν τον κ. Τσίπρα γνωρίζοντας ότι θα έπρεπε να εφαρμόσει το τριετές πρόγραμμα το οποίο υπέγραψε τον Αύγουστο.

Τότε οι προσδοκίες για δάνεια χωρίς μνημόνιο που καλλιέργησε ο ίδιος είχαν πλέον αποδειχθεί εντελώς ανεδαφικές.

Για τις χώρες που έχουν χάσει την πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές, η λιτότητα δεν είναι επιλογή αλλά αναγκαία συνθήκη για την επιστροφή στην φερεγγυότητα.

Η δημοσιονομική πολιτική αποτελεί εργαλείο για να επιτευχθεί η βιωσιμότητα του χρέους, όχι για να αυξηθεί η ζήτηση με δανεικά.

Η λιτότητα μπορεί να περιοριστεί μόνο με την προσέλκυση επενδύσεων που δημιουργούν πλούτο και θέσεις εργασίας.

Σ' αυτόν τον τομέα όμως η κυβέρνηση δεν τα πάει καλά, λόγω ιδεοληψίας και διαχειριστικής ανεπάρκειας.

- Ποιο ήταν κατά τη γνώμη σας το μεγαλύτερο «φάουλ» της κυβέρνησης κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων;

Η αδυναμία της να αντιληφθεί ότι η Ελλάδα δεν αποτελεί συστημικό κίνδυνο για την Ευρωζώνη.

Αυτό μπορεί να ίσχυε το 2010 αλλά όχι το 2015, μετά την δημιουργία του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης (ΕΜΣ) και την δυνατότητα της ΕΚΤ να αγοράζει τεράστια ποσά ομολόγων κρατών-μελών στα πλαίσια της ποσοτικής χαλάρωσης και του προγράμματος ΟΜΤ.

Το ναυάγιο των διαπραγματεύσεων ήταν απόλυτα προβλέψιμο, καθώς η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ υπερέτιμωσε την διαπραγματευτική της θέση και υποτίμησε το μέγεθος του κινδύνου να βρεθούμε εκτός Ευρωζώνης.

Η εξάμηνη «σκληρή διαπραγμάτευση» βύθισε την οικονομία σε ύφεση, προκάλεσε τεράστια εκροή καταθέσεων, αύξησε τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και τις απλήρωτες υποχρεώσεις του δημοσίου, και μετέτρεψε το πρωτογενές πλεόνασμα σε έλλειμμα.

Αντιμετωπίζοντας την έντονη πίεση των εταίρων, ο κ. Τσίπρας θέλησε να υπεκφύγει της ευθύνης δια του δημοψηφίσματος, γνωρίζοντας ότι αυτό θα οδηγούσε στο κλείσιμο των τραπεζών και στην επιβολή περιορισμών στις κινήσεις κεφαλαίων.

Αποτέλεσμα όλων αυτών ήταν να επιδεινωθεί σημαντικά η δυναμική του χρέους, να χαθούν πολλά δις λόγω της ανάγκης νέας ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, και να καταλήξουμε σε τρίτο Μνημόνιο ύψους 86 δις. ευρώ αντί για την προληπτική γραμμή στήριξης των 11 δις. ευρώ που ήταν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων τον περασμένο Νοέμβριο.

- Πως κρίνετε την διαδικασία ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών και τις ζημιές του βασικού μετόχου, που είναι το κράτος; Η απαξίωση της κρατικής επένδυσης των 25 δισεκατομμυρίων σε τραπεζικές μετοχές απορρέει από πρόσφατες εξελίξεις ή ήταν δεδομένη λόγω της κατάστασης του τραπεζικού συστήματος, όπως υποστηρίζει η κυβέρνηση;

Τα 25 δις. ευρώ που επένδυσε το Ελληνικό Δημόσιο στις τέσσερις συστημικές τράπεζες το 2013 σήμερα έχουν απαξιωθεί κυρίως με ευθύνη του ΣΥΡΙΖΑ.

Στα μέσα του 2014 η χρηματιστηριακή αξία των μετοχών που απέκτησε το δημόσιο ανερχόταν στα 18,5 δις. ευρώ, ενώ σήμερα, στις τιμές που καθορίστηκαν από τη διαδικασία book building, αξίζουν 800 εκατ. ευρώ.

Θυμίζω επίσης ότι η ΕΚΤ, αφού μελέτησε σε βάθος την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών της Ευρωζώνης πριν αναλάβει την εποπτεία τους το Νοέμβριο του 2014, θεώρησε ότι οι Ελληνικές τράπεζες δεν χρειάζονται πρόσθετα κεφάλαια.

Μέσα σε 12 μήνες η προπαγάνδα ΣΥΡΙΖΑ περί «σεισάχθειας» και η επιστροφή της οικονομίας στην ύφεση αύξησαν τα κόκκινα δάνεια, ενώ ο φόβος του Grexit προκάλεσε φυγή καταθέσεων ύψους 40 δις. ευρώ, τα οποία υποκαταστάθηκαν από ακριβό δανεισμό από την ΕΚΤ.

Το κλείσιμο των τραπεζών τον Ιούλιο και τα capital controls ήταν η χαρακτηριστική βολή που οδήγησε στη νέα ανακεφαλαιοποίηση ύψους 14,4 δις. ευρώ.

Το μόνο θετικό της υπόθεσης είναι ότι το Δημόσιο έπαυσε να έχει την πλειοψηφία των

μετοχών των συστημικών τραπεζών, θέτοντας τέρμα στις βλέψεις της κυβέρνησης για συμμετοχή στη διοίκηση.

- Γνωρίζετε πολύ καλά πώς λειτουργεί και πώς σκέφτεται το ΔΝΤ.

Πόση επιρροή διαθέτει και πόση πίεση μπορεί να ασκήσει το ΔΝΤ στους Ευρωπαίους για την αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους;

Το ΔΝΤ λειτουργεί βάσει κανόνων και διαθέτει μοναδική τεχνογνωσία, αξιοπιστία, και πείρα σε προγράμματα σταθεροποίησης, γι' αυτό και η Γερμανία επιμένει ότι πρέπει να παραμείνει στο πρόγραμμα.

Αν συγκρίνετε τις εκθέσεις βιωσιμότητας του χρέους της Επιτροπής και του ΔΝΤ που εκδόθηκαν το καλοκαίρι θα διαπιστώσετε μία τάση της Επιτροπής να ωραιοποιεί τα πράγματα αντί να λείι τις σκληρές αλήθειες που δεν διστάζει να πει το ΔΝΤ.

Πάντως Ευρωπαίοι και ΔΝΤ έχουν συμφωνήσει ότι η βιωσιμότητα του χρέους θεωρείται διασφαλισμένη αν οι προβλεπόμενες ετήσιες δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους δεν ξεπερνούν το 15% του ΑΕΠ.

Πάνω σε αυτή τη βάση θα σχεδιαστεί η αναδιάρθρωση του χρέους προς τον επίσημο τομέα, χωρίς κούρεμα αλλά με παράταση της προθεσμίας λήξης και πιθανή νέα μείωση επιτοκίου πάνω στα διμερή δάνεια ύψους 53 δισ. ευρώ που χρηματοδοτήσαν το πρώτο πακέτο διάσωσης.

- Θα υπάρξει αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους;

Πιστεύω πως ναι, υπό την προϋπόθεση να ολοκληρωθεί επιτυχώς η πρώτη αξιολόγηση του προγράμματος.

Εφάπαξ μείωση του χρέους χωρίς δημοσιονομική σταθερότητα και ανάπτυξη δεν οδηγεί σε βιωσιμότητα, γι' αυτό και η συζήτηση για το χρέος δεν θα ανοίξει πριν θεσμοθετηθούν δύσκολες μεταρρυθμίσεις που θα βοηθήσουν την Ελλάδα να γίνει αξιόχρη και ανταγωνιστική.

Η μετάβαση σε μία βιώσιμη πορεία χρέους απαιτεί δράσεις σε πολλά μέτωπα:

(α) διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που αυξάνουν την αναπτυξιακή δυναμική της χώρας, (β) παρεμβάσεις στο ασφαλιστικό, στη φορολογική διοίκηση και στις κρατικές δαπάνες που θα διασφαλίσουν ότι η Ελλάδα θα μπορεί να διατηρήσει πρωτογενή πλεονάσματα μεσοπρόθεσμα,

(γ) επίλυση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων ώστε οι τράπεζες να μπορέσουν να χρηματοδοτήσουν επενδύσεις διατηρώντας κεφαλαιακή επάρκεια, και (δ) αναδιάρθρωση του χρέους προς τον επίσημο τομέα.

Χωρίς ουσιαστική πρόοδο και στις τέσσερις αυτές κατευθύνσεις, το χρέος δεν θα καταστεί βιώσιμο.

- Ποιο είναι το μέγιστο όφελος που μπορεί η Ελλάδα να αποκομίσει από αυτή τη διαδικασία;

Και πώς μπορεί να αποκομίσει ορισμένα οφέλη;

Μέχρι το 2022 πρέπει να αποπληρώσουμε χρέη προς το ΔΝΤ και την ΕΚΤ που δεν είναι εφικτό να αναδιρθρωθούν, αλλά ούτε αναγκαίο δεδομένου ότι έχουν χαμηλό κόστος

εξυπηρέτησης.

Μέχρι τότε δεν υπάρχει προοπτική σημαντικής ελάφρυνσης χρέους, επομένως είναι λάθος της κυβέρνησης να δημιουργεί προσδοκίες χαλάρωσης της λιτότητας και αναζωογόνησης της οικονομίας εξ αυτού του λόγου.

Το πρόβλημα εξυπηρέτησης χρέους ξεκινάει το 2023, οπότε λήγει η περίοδος χάριτος για την αποπληρωμή χρεών προς τον ESM και η Ελλάδα θα πρέπει να δανειστεί από τις κεφαλαιαγορές 17 δισ. ευρώ για να τα αναχρηματοδοτήσει.

Τα χρέη προς τον ESM είναι επομένως πολύ πιθανό να αναδιρθωθούν επιμηκύνοντας το χρόνο αποπληρωμής τους και βελτιώνοντας έτσι την προοπτική προσέλκυσης ιδιωτικών κεφαλαίων στη χώρα.

- Πώς αποτιμάτε την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας; Βλέπετε φως στην άκρη του τούνελ;

Πρώτη προτεραιότητα για να βγούμε από την κρίση είναι η εφαρμογή μιας κρίσιμης μάζας μεταρρυθμίσεων που θα προκαλέσει έκρηξη επενδύσεων, βάσει των προτάσεων του ΣΕΒ.

Όμως η κυβέρνηση δεν έχει δώσει προτεραιότητα στην βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος και της ανταγωνιστικότητας.

Αντίθετα παίζει άμυνα, προσπαθώντας να βρει ισοδύναμα μέτρα για να αποφύγει επώδυνες μεταρρυθμίσεις.

Για παράδειγμα, προτείνει αύξηση στις εργοδοτικές εισφορές που είναι ήδη οι υψηλότερες στην Ευρώπη προκειμένου να αποφύγει την περικοπή συντάξεων.

Το βασικό πρόβλημα είναι ότι η κυβέρνηση δεν έχει την κυριότητα των μεταρρυθμίσεων, τις οποίες αντιμετωπίζει σαν αναγκαίο κακό μέχρι να πετύχει την ελάφρυνση του χρέους που θα την εξιλεώσει για την υπογραφή ενός επαχθούς μνημονίου.

Αυτή η προσέγγιση δημιουργεί ερωτηματικά για την βούλησή της να παραμερίσει δογματισμούς και ιδεοληψίες για να φέρει σε πέρας ένα φιλελεύθερο πρόγραμμα που ενισχύει τις δυνάμεις της αγοράς και μειώνει τις κρατικές παρεμβάσεις στην οικονομία. Αντί να συρρικνώσει το υπερτροφικό και αντιπαραγωγικό Δημόσιο, η κυβέρνηση αναζητεί έσοδα για να το συντηρήσει.

Η πρόσφατη ιστορία του φόρου που περιφερόταν από το μοσχαρίσιο κρέας στα ιδιωτικά σχολεία, κι από κει στον τζόγο και στο κρασί, δεν δείχνει κυβέρνηση που λειτουργεί με γνώμονα ένα ολοκληρωμένο σχέδιο μακράς πνοής.

- Πότε πιστεύετε ότι είναι εφικτή η άρση των capital controls; Αν, για παράδειγμα, αποφασιζόταν άρση αμέσως μετά την ανακεφαλαιοποίηση, ποιους κινδύνους θα αντιμετώπιζαν οι τράπεζες;

Η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών δεν είναι ικανή συνθήκη για την άρση των capital controls.

Πρέπει να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στην ικανότητα και την βούληση της κυβέρνησης να εφαρμόσει το τρίτο μνημόνιο ώστε η χώρα να επιστρέψει σταδιακά στην ανάπτυξη και στις αγορές χωρίς νέους κλυδωνισμούς.

Διαφορετικά ο φόβος του Grexit θα οδηγήσει σε μαζικές αναλήψεις καταθέσεων που θα αναγκάσουν την κυβέρνηση να επαναφέρει τα capital controls.